

KS. JÓZEF KRUKOWSKI

DEFINICJA CHRZEŚCIJAN
KOMENTARZ DO KAN. 204 NOWEGO KPK

WPROWADZENIE

W księdze II nowego KPK, podzielonej na trzy części, pierwsza część jest zatytułowana "christifideles". Tytuł ten składa się z dwu członów etymologicznych: "christi" i "fideles". W sensie dosłownym należy go tłumaczyć na język polski następująco: wierni wyznawcy Chrystusa. Jego odpowiednikiem jednowyrazowym jest nazwa "chrześcijanie"¹. Natomiast w oficjalnym tłumaczeniu nowego KPK na język polski użyto nazwy "wierni", która jest odpowiednikiem łacińskiej nazwy "fideles", będącej tylko jednym z członów nazwy "christifideles". Należy zauważyć, iż nazwa "wierni" - mimo że występuje w oficjalnym wydaniu KPK - budzi poważne zastrzeżenia ze względu na jej wieloznaczność. Wiernymi mogą być bowiem nie tylko chrześcijanie, ale też mahometanie, buddyści itp. Nazwy tej w polskiej literaturze kościelnej używa się na oznaczenie zbioru desygnatów o różnych zakresach, a mianowicie, na oznaczenie wszystkich chrześcijan bądź tylko tych spośród chrześcijan, którzy formalnie należą do Kościoła katolickiego, czyli katolików, bądź też na oznaczenie tylko katolików świeckich. Aby uniknąć tej wieloznaczności, należy zatem na oznaczenie łacińskiej nazwy "christifideles" przyjąć wyraz "chrześcijanie", którego zakres obejmuje wszystkich ochrzczonych. Takie rozumienie przypisuje mu prawodawca kościelny w kan. 204, zamieszczonym na początku części I księgi II.

Tekst kan. 204:

§ 1. Christifideles sunt qui, utpote per baptismum Christo incorporati, in populum Dei sunt constituti, atque hac ratione muneris Christi sacerdotalis, prophetici et regalis suomodo participes facti, secundum propriam cuiusque

condicionem ad missionem exercendam vocantur, quam Deus Ecclesiae in mundo adimplendam concredidit.

§ 2. Haec Ecclesia, in hoc mundo ut societas constituta et ordinata, subsistit in Ecclesia catholica, a successore Petri et Episcopis in eius communione gubernata".

Tłumaczenie na język polski²:

§ 1. Chrześcijanami są ci, którzy przez chrzest zostali wszczępieni w Chrystusa, ustanowieni zostali ludem Bożym, z tej racji stali się na swój sposób uczestnikami kapańskiego, pro-rockiego i królewskiego zadania Chrystusa, zgodnie z własną każdego pozycją są powołani do wykonywania misji, jaką Bóg powierzył Kościołowi do wypełnienia w świecie.

§ 2. Kościół ten, ukonstytuowany i uporządkowany jako społeczność, trwa w Kościele katolickim, rządzone przez następcę Piotra i biskupów we wspólnocie z nim.

Tekst kan. 204 jest całkowitą nowością w stosunku do KPK z 1917 r. Elementy tego tekstu zostały zaczerpnięte z dokumentów Soboru Watykańskiego II, a głównie z nr 31 Konstytucji dogmatycznej o Kościele. Kan. 204 podzielony jest na dwa paragrafy, które pod względem treściowym są ściśle ze sobą powiązane. W § 1 zostało podane określenie pojęcia chrześcijan, a w § 2 - określenie Kościoła. Określenia te mają charakter komplementarny. -

Pierwsza wersja tekstu obecnego kan. 204 została zredagowana przez zespół konsultorów do spraw laikatu i stowarzyszeń wiernych. Zespół konsultorów redagujący tekst księgi II nowego KPK, zatytułowanej "Lud Boży", wykorzystał ten tekst do opisanie sytuacji wszystkich chrześcijan, gdyż merytorycznie odnosi się nie tylko do chrześcijan świeckich.

Określenie chrześcijan, jakie znajdujemy w kan. 204, nie ma charakteru definicji istotowej, w której podaje się genus i differentia specifica. Jest to definicja opisowa, w której wyliczone zostały istotne uzdolnienia, jakie nabywa człowiek przez przyjęcie chrztu. Definicja ta ma charakter doktrynalny. Zostały w niej bowiem przedstawione w sposób syntetyczny informacje zaczerpnięte z dokumentów soborowych, w których opisane są skutki przyjęcia chrztu. Jakkolwiek definicja ta nie jest sformułowana w języku normatywnym, to jednak zawarta

w niej treść ma podstawowe znaczenie dla wypowiedzi normatywnych zamieszczonych w następujących kanonach, a w szczególności wyliczających obowiązki i uprawnienia wszystkich chrześcijan.

I. ELEMENTY DEFINICJI

W definicji chrześcijan, jaką znajdujemy w kan. 204 § 1, możemy wyodrębnić 5 elementów.

1/ Pierwszym elementem jest chrzest, czyli wydarzenie teologiczne i zarazem prawne, dzięki któremu człowiek staje się chrześcijaninem. Następnie wymienione zostały 4 skutki, czyli owoce tego wydarzenia, będące jednocześnie dalszymi elementami definicji chrześcijan. Kolejność ich jest następująca:

2/ Pierwszym skutkiem przyjęcia chrztu jest "wszczepienie w Chrystusa";

3/ Drugim skutkiem jest ustanowienie ludem Bożym, czyli włączenie we wspólnotę ludu Bożego;

4/ Trzecim skutkiem jest uczestnictwo w kapłańskim, pro-rockim i królewskim zadaniu Chrystusa.

5/ Czwartym skutkiem jest powołanie do udziału w misji, jaką Bóg powierzył Kościołowi do wypełnienia w świecie.

Rozpatrzmy kolejno te elementy.

1. Chrzest

Kan. 204 § 1 stwierdza, iż ludzie stają się chrześcijanami "przez chrzest". Przyjęcie chrztu jest więc jednocześnie wydarzeniem teologicznym i prawnym, będącym kryterium odróżnienia chrześcijan od niechrześcijan. Wydarzenie to można rozpatrywać w dwu aspektach: przedmiotowym i podmiotowym. W aspekcie przedmiotowym wydarzenie to polega na przyjęciu sakramentu chrztu, udzielanego przez obmycie wodą z zachowaniem odpowiedniej formy słownej /kan. 849/. Zgodnie z nakazem Chrystusa, chrzest jest udzielany "w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego" /Mt 28, 18/. Forma udzielania chrztu jest określona w kan. 850-860 nowego KPK oraz w przepisach zawartych w księgach liturgicznych³. A zatem chrześcijaninem można stać się tylko przez przyjęcie chrztu z wody, czyli chrztu sakramentalnego. Nie wystarczy przyjęcie chrztu pragnienia ani też chrztu krwi /męczeństw/.

W aspekcie podmiotowym chrzest oznacza odrodzenie duchowe człowieka, przywracające mu życie nadprzyrodzone i uzdalniające go do podejmowania działań usprawniających do osiągnięcia celu nadprzyrodzonego, jakim jest zbawienie. Rozwój uzdolnień, jakie człowiek nabywa przez chrzest, jest uzależniony od aktywności ochrzczonego i jego współpracy z Duchem Świętym /KK 12/.

2. Wszczepienie w Chrystusa

Przez przyjęcie chrztu człowiek "zostaje wszczepiony w Chrystusa" /kan. 204 § 1/. Ta formuła kodeksowa oznacza ontologiczną więź, jaka w momencie przyjęcia chrztu powstaje między człowiekiem ochrzczoneym a Chrystusem. Jest to więź o charakterze wertykalnym - dzięki niej człowiek staje się uczestnikiem życia Bożego, jakie Chrystus wysłużył dla wszystkich ludzi przez fakt odkupienia dokonanego na krzyżu. Pismo św. w sposób obrazowy opisuje to tajemnicze zjednoczenie człowieka z Chrystusem, jakie dokonuje się przez chrzest. Według św. Pawła każdy neofita "w Chrystusie staje się nowym człowiekiem" /Ef 4, 24; Kol 3, 10/, nowym stworzeniem /2 Kor 5, 17; Ga 6, 15/, zostaje zanurzony w śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa /Rz 6, 3-5/, zostaje przyobleczone w Chrystusa /Ga 3, 27/, uzyskuje nową egzystencję nadprzyrodzoną: Chrystus udziela mu własnego synostwa i upodabnia go do siebie /Ga 3, 28/. To wszczepienie człowieka w Chrystusa ma charakter trwały i czyni go kontynuatorem misji zbawczej Chrystusa. Charakter sakramentalny chrztu jest niezniszczalny⁴.

Wszczepienie w Chrystusa otwiera przed ludźmi nieskończone perspektywy i zobowiązuje ich do rozwoju duchowego: "Bądźcie więc wy doskonali, jak doskonały jest Ojciec wasz niebieski" /Mt 5, 48/. Rozwój ten następuje przez przyjmowanie innych sakramentów świętych oraz przez inne czyny, wykonywane w wierze, nadziei i miłości Boga i bliźniego.

3. Ustanowienie chrześcijan ludem Bożym

Formuła ta została wzięta z Konstytucji dogmatycznej o Kościele. Wskazuje ona, iż każdy ochrzczoney staje się członkiem wspólnoty ludu Bożego, ustanowionej przez Chrystusa na mocy nowego przymierza /KK 9/. Chrzest tworzy zatem jed-

nocześnie więź między ochrzczoneymi, czyli więź na płaszczyźnie horyzontalnej. Od początku chrześcijaństwa - już w pierwszej gminie chrześcijańskiej w Jerozolimie - istniała świadomość tej więzi. Uważano, iż każdy neofita zostaje włączony do grupy ludzi odznaczających się szczególną wspólnotą życia /Dz 2, 41/. Czynnikiem łączącym tych ludzi jest wspólnota w osiąganiu tych samych wartości duchowych. Ten lud mesjański - zdaniem Soboru Watykańskiego II - "ustanowiony przez Chrystusa dla wspólnoty życia, miłości i prawdy, używany jest również przez Niego za narzędzie zbawienia wszystkich i posłany jest do całego świata, jako światłość świata oraz sól ziemi /por. Mt 5, 13-16/" /KK 9/. Wzajemne relacje między członkami tej wspólnoty oparte są na zasadzie równości co do godności i wolności Synów Bożych /KK 9/. Zasada ta została proklamowana również w kan. 208 nowego kodeksu: "Między wszystkimi chrześcijanami z racji ich odrodzenia w Chrystusie obowiązuje prawdziwa równość co do godności i działania, dzięki której zjednoczeni - według właściwej każdemu pozycji i zadania - współpracują w budowaniu Ciała Chrystusa". Wspólnota, jaką tworzą ludzie ochrzczeni odznacza się zatem swoistym dynamizmem w działaniu, ukierunkowanym ku współpracy w osiąganiu wspólnego celu, jakim jest budowanie Ciała Chrystusa.

Według wskazania Soboru wspólnota ochrzczoneych obejmuje także niekatolików, czyli "tych ludzi, którzy będąc ochrzczeni noszą zaszczytne imię chrześcijan, ale nie wyznają całej wiary lub nie zachowują jedności wspólnoty pod zwierzchnictwem następcy Piotra" /KK 15/.

4. Uczestnictwo w potrójnym zadaniu Chrystusa

Według kan. 204 § 1 wszyscy chrześcijanie są "uczestnikami kapłańskiego, prorockiego i królewskiego zadania Chrystusa". Formuła ta nawiązuje do starożytnej tradycji chrześcijańskiej, według której chrzest nie tylko przywraca ludziom utracone na skutek grzechu pierworodnego życie nadprzyrodzone, ale daje im udział w potrójnym zadaniu Chrystusa. Jakkolwiek posłannictwo Chrystusa jest jedno, to przejawia się w trzech zadaniach /munera/. Sobór Watykański II przypomniał tę prawdę: "Na to bowiem posłał Bóg Syna swego, [...] aby był Nauczycielem,

Królem i Kapłanem wszystkich, Głową nowego i powszechnego ludu synów Bożych" /KK 13/, wskazał, iż chrześcijanie są uczestnikami tych zadań: "[...] jako wcieleni przez chrzest w Chrystusa, ustanowieni jako Lud Boży i uczynieni na swój sposób uczestnikami kapłańskiego, prorockiego i królewskiego urzędu Chrystusowego" /KK 31/. Ten udział, jaki mają wszyscy chrześcijanie w potrójnym zadaniu Chrystusa, Sobór nazywa wspólnym kapłaństwem wiernych /sacerdotium commune fidelium/ /por. KK 10/.

Zwróćmy uwagę na to, jak się przedstawia udział chrześcijan w każdym z tych trzech zadań⁵.

a/ Udział chrześcijan w kapłańskim zadaniu Chrystusa. Swoje zadanie kapłańskie - jedyne go pośrednika między Bogiem i ludźmi - Chrystus spełniał przez całe poświęcone Bogu życie ziemskie, którego punktem kulminacyjnym było oddanie życia w ofierze na krzyżu. Kapłaństwo wspólne wiernych - mające swe źródło w kapłaństwie Chrystusa - jest realizowane w sposób analogiczny. Polega ono w pierwszej kolejności na składaniu ofiar duchowych /KK 10/, których przedmiotem są nie tylko modlitwy i poszczególne akty ofiary, ale całe życie ludzkie we wszystkich jego przejawach /Rz 12, 1; KK 10/. Głównym przejawem tego kapłaństwa jest współudział w ofierze eucharystycznej /KK 10/. Mogą oni współuczestniczyć w tej ofierze, będącej bezkrwawym powtórzeniem ofiary krzyżowej, przez aktywny udział w liturgii mszy świętej /KL 48/. Kapłaństwo to chrześcijanie realizują także przez przyjmowanie innych sakramentów świętych, które nie tylko zakładają wiarę, ale za pomocą słów i rzeczy dają jej wzrost, umacniają i wyrażają ją /KK 11; KL 59/.

b/ Udział w prorockim zadaniu Chrystusa. Udział chrześcijan w tym zadaniu odbywa się przez zgłębianie i zachowanie depozytu wiary /sensus wiary/, posiadanie charyzmatów oraz nauczaniu przez dawanie świadectwa.

Aktywność chrześcijan w wykonywaniu prorockiego zadania ma przejawiać się zatem najpierw w żywym i osobistym zrozumieniu treści Objawienia otrzymanego za pośrednictwem Kościoła /KO 8/. Wszyscy chrześcijanie są oświeceni przez

Ducha Świętego i wszyscy mają być aktywni w wierze, chociaż tylko niektórym z nich została powierzona autorytatywnie władza nauczycielska /KO 10/. Wszyscy chrześcijanie są powołani do publicznego świadectwa o Chrystusie, dawanego słowem i czynem płynącym z wiary i miłości /KK 12/. Szczególny udział w pro-rockim zadaniu Chrystusa przejawia się w charyzmatach, czyli specjalnych darach, "przez które Duch Święty czyni ich zdatnymi i gotowymi do podejmowania rozmaitych dzieł lub funkcji mających na celu odnowę i dalszą pożyteczną rozbudowę Kościoła" /KK 12/. Duch Święty udziela im tych darów dla ubogacenia całej społeczności wiernych, a nie dla osobistego pożytku.

Chrześcijanie dają świadectwo o swej wierze całą swoją działalnością, obejmującą życie indywidualne i rodzinne, zawodowe, kulturalne i polityczne /KK 12; 36/.

c/ Udział w królewskim zadaniu Chrystusa. Władzę królewską nad światem Chrystus posiada najpierw na mocy unii hipostatycznej, a następnie z tytułu dokonanego dzieła odkupienia: "Chrystus, który stał się posłusznym aż do śmierci i dlatego został wywyższony przez Ojca /por. Flp 2, 8-9/, wszedł do chwały swego Królestwa. Jemu wszystko jest poddane, póki sam siebie i wszystkiego nie podda Ojcu, aby Bóg był wszystkim we wszystkich /por. 1 Kor 15, 27-28/. Tej władzy udzielił uczniom, aby i oni posiadli stan królewskiej wolności i przez zaparcie się siebie oraz przez życie święte pokonywali w sobie samych panowanie grzechu /por. Rz 6, 12/; [..] aby służąc Chrystusowi w bliźnich, przywodzili również braci swoich pokorą i cierpliwością do Króla, któremu służyć - znaczy panować" /KK 36/. Udział chrześcijan w tej władzy królewskiej Chrystusa polega zatem na panowaniu nad sobą, nad grzechem oraz na przekazywaniu innym dóbr królestwa Chrystusowego, czyli na służeniu bliźnim. Głębię tego zadania wyjaśnia Jan Paweł II słowami: "Uczestniczyć w posłannictwie królewskim Chrystusa, to znaczy odnajdować w sobie i w drugich tę szczególną godność Bożego powołania, którą można określić jako "królewskość". Godność ta wyraża się w godności służenia na wzór Chrystusa, który nie przyszedł, aby Jemu służyli, ale by On służył. Jeśli zaś w świetle tej Chrystusowej postawy prawdziwie "panować" można tylko "służąc" - to równocześnie "służenie" domaga się tej duchowej

dojrzałości, którą należy określić jako "panowanie". Aby umiejętnie i skutecznie służyć drugim, trzeba umieć panować nad samym sobą, trzeba posiadać cnoty, które to panowanie umożliwiają. Nasze uczestnictwo w królewskim posłannictwie Chrystusa - w Jego właśnie "królewskiej posłudze" - jest ściśle związane z każdą dziedziną moralności chrześcijańskiej i ludzkiej zarazem" /RH 21/.

Udział chrześcijan w królewskim zadaniu Chrystusa polega zatem z jednej strony na wolności od grzechu, a z drugiej strony - na zdobywaniu świętości. Z tego wynika, iż każdy chrześcijanin ma obowiązek prowadzenia życia świętego. Chociaż świętość jest obowiązkiem wszystkich ochrzczonych, to może ona być osiągnana różnymi drogami /KK 32; 41/. Ma tu zastosowanie zasada różnorodności. Wszyscy chrześcijanie mają bowiem wspólne powołanie do świętości, a jednocześnie mają wolność wyboru dróg prowadzących do tej świętości.

Udział w zadaniu królewskim Chrystusa polega nadto na rozszerzaniu królestwa Chrystusowego na ziemi /KK 36/. Na wszystkich chrześcijanach spoczywa zatem obowiązek przyczyniania się do tego, aby Boży plan zbawienia coraz bardziej rozszerzał się na wszystkich ludzi wszystkich czasów i wszystkie miejsca na ziemi /KK 33/. Z tym łączy się powołanie wszystkich chrześcijan do osobistego apostołstwa, sprawowanego indywidualnie lub zespołowo /KK 33; DA 18; 19/.

d/ W myśl kan. 204 § 1 chrześcijanie są uczestnikami potrójnego zadania Chrystusa, ale każdy "na swój sposób" i "zgodnie z własną każdego pozycją". Znaczy to, iż istnieje różnorodność w realizacji przez chrześcijan tych zadań, do jakich są uzdolnieni przez chrzest. Zróżnicowanie to może wynikać z kilku źródeł:

- z charyzmatów, czyli indywidualnych darów nadprzyrodzonych, jakich Bóg udziela każdemu chrześcijaninowi bezpośrednio dla dobra całej wspólnoty /KK 12/;
- z przyjęcia innych sakramentów świętych, a w szczególności sakramentu kapłaństwa i sakramentu małżeństwa. Sakrament kapłaństwa wprowadza zróżnicowanie nie tylko co do sposobu, ale także co do istoty partycypowania w kapłaństwie Chrystusa /KK 10; DA 3/;
- ze złożenia profesji, czyli zobowiązania do zachowania rad

ewangelicznych. Profesja wprowadza między chrześcijaninem i Chrystusem specjalną więź, która znajduje wyraz w specjalnym sposobie życia konsekrowanego /DZ 1/;

- z przyjęcia jakiejś posługi /ministerium/, która może być chrześcijanom powierzona w formie misji kanonicznej.

W następnych kanonach wstępnych części I księgi II nowego KPK prawodawca wskazuje, iż podstawowe różnice między chrześcijanami wynikają z dwu przyczyn: przyjęcia święceń kapłańskich /kan. 207 § 1/ i złożenia profesji zakonnej /kan. 207 § 2/. Stanowią one podstawę do wyróżnienia trzech stanów kościelnych: stanu chrześcijan świeckich, stanu chrześcijan duchownych i stanu chrześcijan zakonników, czyli członków instytutów życia konsekrowanego⁶. Nie ma natomiast w kodeksie wyrażonej wzmianki o zróżnicowaniu chrześcijan ze względu na indywidualne charyzmaty.

5. Powołanie do wykonywania misji w świecie

Wyjaśniając powyższy efekt chrztu, który został wskazany w ostatnim fragmencie kan. 204 § 1, należy zwrócić uwagę na dwie kwestie:

- jaka jest misja Kościoła w świecie, do wykonywania której powołani są wszyscy chrześcijanie;
- jakie jest pojęcie Kościoła, w którego misji mają udział wszyscy chrześcijanie.

a/ Chrześcijanie mają udział w tej misji, jaką Bóg powierzył Kościołowi do wypełnienia w świecie. Kościół nie może być pojmowany jako wspólnota zamknięta w sobie, ale otwarta na zadania wobec całego świata. Zgodnie z nauką Soboru Watykańskiego II przez "świat" należy rozumieć zarówno ten świat, jaki został stworzony przez Boga, jak też ten świat, który jest dziełem ludzi działających na mocy mandatu Bożego, aby ziemię czynili sobie poddaną. Kościół i świat cieszą się autonomią, każdy w swojej dziedzinie. Ale nie są to wrogie względem siebie rzeczywistości. Misja Kościoła w świecie ma charakter służebny i dialogowy⁷, religijny i moralny. Jej istotą jest uświęcanie świata. Uświęcanie to nie polega jednak na formalnej sakralizacji świata, ale na uszanowaniu jego autonomii i dopomaganiu mu, aby osiągnął swój rozwój zgodnie z planem

Bożym /DWR 9/. Sobór Watykański II zaleca: "Powinni więc wierni poznawać najgłębszą naturę całego stworzenia, jego wartość i przeznaczenie do chwały Bożej, i przez świeckie również dzieła dopomagać sobie wzajemnie do bardziej świętego życia, tak aby świat przepojony został duchem Chrystusowym i w sprawiedliwości, miłości i pokoju tym skuteczniej cel swój osiągnął" /KK 36/. Zadaniem chrześcijan jest zatem ewangelizacja świata, to znaczy przenikanie duchem Ewangelii wszystkich dziedzin ludzkiej działalności, a więc działalności zawodowej, społecznej, kulturalnej, gospodarczej, politycznej itp. Zadania te mogą podejmować indywidualnie i zbiorowo, współdziałając ze wszystkimi ludźmi dobrej woli w osiągnięciu wspólnego dobra osoby ludzkiej.

b/ Pojęcie Kościoła, w którego misji mają udział wszyscy chrześcijanie. Powstaje pytanie, jak szeroko należy pojmować Kościół, w którego misji mają udział chrześcijanie. Inaczej mówiąc idzie o to, czy Kościół pojmowany jako lud Boży, o którym mówi kan. 204 § 1, oznacza tylko Kościół katolicki czy także inne kościoły chrześcijańskie, które są oddzielone od Kościoła katolickiego⁸. A w związku z tym nasuwa się pytanie, czy określenie chrześcijan, które zostało podane w kan. 204 § 1 należy tłumaczyć zawężająco, tzn. stosować tylko do katolików. Pewną pomoc do wyjaśnienia tych problemów daje prawodawca kodeksowy w kan. 204 § 2. Zgodnie z tym wyjaśnieniem Kościół pojmowany jako wspólnota ludu Bożego "trwa" /subsistit/ w Kościele katolickim rządzonego przez następcę Piotra i biskupów pozostających w łączności z nim. Użycie wyrazu "trwa" wskazuje, iż z pojęcia ludu Bożego nie są wyłączone inne Kościoły chrześcijańskie, które nie uznają prymacjalnej władzy następcy Piotra, biskupa Rzymu. Szersze wyjaśnienie tej racji, dla której można przyjąć taki wniosek, znajdujemy w tekście Konstytucji dogmatycznej o Kościele. Konstytucja ta stwierdza m.in.: "Kościół ten, ustanowiony i zorganizowany na tym świecie jako społeczność, trwa w Kościele katolickim, rządzonego przez następcę Piotra oraz biskupów pozostających z nim we wspólnocie, choć i poza jego organizmem znajdują się liczne pierwiastki uświęcenia i prawdy, które jako właściwe dary Kościoła Chrystusowego nakłaniają do jedności katolickiej" /KK 8/. Z tego wynika, iż chrześcijanie, którzy znajdują się for-

malnie poza Kościołem katolickim, nabywają przez chrzest uzdolnień, o których mówi kan.204 § 1, i partycypują w tych "pierwiastkach uświęcenia i prawdy", które nakłaniają ich do jedności katolickiej⁹. Problem korzystania przez chrześcijan z tych uzdolnień jest zagadnieniem odrębnym; jego wyjaśnienie znajdujemy w następnych kanonach /por. kan. 205, kan. 208-223/.

WNIOSKI

Na podstawie analizy tekstu kan. 204 należy stwierdzić, iż:

a/ Definicja chrześcijan, zamieszczona w kan. 204 § 1, jest syntezą eklezjologii soborowej, w której zostały wymienione istotne elementy wyróżniające ludzi ochrzczonych.

b/ Definicja ta zawiera treść teologiczną i sformułowana jest w języku opisowym. Jakkolwiek nie jest ona ujęta w języku normatywnym, czyli w kategoriach obowiązków i uprawnień, to jednak stanowi ona podstawę sformułowań normatywnych zamieszczonych w innych kanonach części I księgi II KPK, a także do innych rozwiązań normatywnych.

c/ Omawiana definicja należy do norm konstytucyjnych prawa kanonicznego. Ma ona znaczenie podstawowe nie tylko w określaniu relacji między chrześcijanami należącymi formalnie do Kościoła katolickiego, ale także w rozwiązywaniu problemów ekumenicznych, np. w rewizji directorium ekumenicznego.

PRZYPISY

¹ Nazwy "christiani" używano już w czasach apostoelskich na oznaczenie wyznawców Chrystusa - po raz pierwszy ok. 43 r. w Antiochii /Dz 11, 26/. Herod Agryppa II po 53 r. posłużył się nią jako nazwą ogólnie znaną /Dz 26, 28/; Piotr Apostoł określał nią każdego wyznawcę Chrystusa. Por. Cz. Bartnik. Le nom de chretien. CT 45:1975 5-14; L. Małunowicz ówna. Chrześcijanie. W: Encyklopedia katolicka. T. 3. Lublin 1979 k. 378-379.

² Tłumaczenie J. K.

³ Por. J. Provost. The Christians faithful. W: Code of Canon Law. A text and commantary. New York /Mahwah 1985 s. 122-126.

⁴ P. Hemperek. Chrzest. W: Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego. T. 3. Lublin 1986 s. 77-89.

5 Por. E. G a b r y e l. Podstawowe obowiązki i upraw-
nienia chrześcijan. Teoria i formalizacja. Lublin 1984 s. 82+
113 mps.

6 D. C o m p o s t a. La Chiesa visibile. Roma 1985
s. 202-244; A. B o n n e t. "Est in Ecclesia diversitas
ministerii sed unitas missionis. W: I, diritti fondamentali del
cristiano nella Chiesa e nella societa. Milano 1983 s. 221-240.

7 J. K r u k o w s k i. Autonomia i niezależność Ko-
ścioła i wspólnoty politycznej. Kościół i prawo. T. 4. Lublin
1985 s. 51-77 /szczególnie s. 63-65/.

8 G. F e l i c i a n i. Le basi del diritto canonico.
Dopo il Codice del 1983. Bologna 1984 s. 113.

9 Warunki pełnej wspólnoty chrześcijan z Kościołem ka-
tolickim określone zostały w kan. 205.

DIE DEFINITION DER CHRISTEN. KOMMENTAR ZU CAN. 204 DES NEUEN CIC

Z u s a m m e n f a s s u n g

Der Artikel enthält eine Analyse des Can. 204 CIC, in dem
eine die Christen beschreibende Definition enthalten ist. Diese
gestützt auf die Lehre des 2. Vatikanischen Konzils konstruier-
te Definition schildert die wesentlichen Elemente, die die Chri-
sten von den Nichtchristen unterscheiden, und zwar die Tatsache
des Getauftseins sowie die auf vertikaler und horizontaler
Eben erfassten Folgen des Getauftseins. Die Reihenfolge dieser
Elemente ist die folgende:

- 1/ die Tatsache des Getauftseins als theologales und zugleich
juridisches Ereignis,
- 2/ das Eingefügtsein der Christen in Christus,
- 3/ seine Aufnahme in die Gemeinschaft des Volkes Gottes,
- 4/ die Teilhabe an der priesterlichen, prophetischen und
königlichen Funktion Christi,
- 5/ die Berufung zur Erfüllung der Mission, mit der Gott die
Kirche zur Realisierung in der Welt berufen hat.

Der Autor ist der Ansicht, dass die in Can. 204 § 1
angegebene Definition universalen Charakter trägt. Sie ver-
weist auch auf die geistigen Befähigungen, die allen Getauf-
ten zu eigen sind. Diese Definition darf nicht einengend in-
terpretiert werden, d.h. sie darf nicht auf die Katholiken
allein bezogen werden.